

Sygn. akt III APz 8/12

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SA Elżbieta Kunecka

SA Barbara Ciuraszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2012 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa „Skarbu Państwa – (...)we W.

o zapłatę

na skutek zażalenia małżonki dłużnika M. G. (1)

od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 13 grudnia 2011 r., sygn. akt VII Po 38/11

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 7 maja 2004 r. (sygn. Akt VII PM 7/04) oraz wyrokowi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2004 r. (sygn. Akt III A Pa 110/04) również przeciwko małżonce dłużnika M. G. (1) z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, iż wprawdzie pomiędzy małżonkami nie istniała wspólność majątkowa tak w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania, jednak nie stanowi to podstawy do odmowy nadania klauzuli, ponieważ wspólność majątkowa została zniesiona na podstawie umowy majątkowej, o której wierzyciel nie był powiadomiony.

Powyższe postanowienie zaskarżyła małżonka dłużnika, domagając się jego zmiany i oddalenia wniosku wierzyciela o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności przeciwko niej. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 787 kpc (w brzmieniu przed nowelizacją z dnia 20 stycznia 2005 r.) poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że na okoliczność istnienia wspólności majątkowej dłużników zarówno w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności zarówno dłużnik, jak i jego małżonek mogliby się powoływać jedynie w sytuacji, gdyby przed powstaniem stosunku prawnego, z którego wynikała wierzytelność stwierdzona wyrokiem z dnia 6 października 2004 r. wierzyciel został poinformowany o zawartej małżeńskiej umowie majątkowej, ustanawiającej rozdzielną majątkową, podczas gdy przepis art. 787 nie przewidywał konieczności informowania wierzyciela o zawartej małżeńskiej umowie majątkowej przed powstaniem tej wierzytelności, jak również naruszenie prawa materialnego, tj. art. 47 § 2 kro (w brzmieniu sprzed nowelizacji) przez zastosowanie tego przepisu podczas gdy

w istocie ten przepis nie ma zastosowania w sprawie, gdyż dotyczy stosunków cywilnoprawnych wynikających z czynności prawnych, a nie czynów niedozwolonych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie małżonki dłużnika M. G. (1) jest nieuzasadnione..

Jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi art. 787 kpc, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691), jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 44/07 (OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 29), przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika w brzmieniu nadanym tą ustawą stosuje się w sytuacji, w której tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim powstał po dniu 20 stycznia 2005 r. (art. 5 ust. 6 wskazanej ustawy). Tytuł egzekucyjny przeciwko M. G. (2) powstał przed tym dniem.

Zgodnie z art. 787 k.p.c. w poprzednim brzmieniu, tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, sąd mógł nadać klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, przy czym przed nadaniem klauzuli wykonalności sąd winien wysłuchać małżonka dłużnika. Nie ulega wątpliwości, iż sąd w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika winien zbadać także okoliczności przewidziane w art. 47 § 1 k.r.o.

Nie jest kwestionowane, że M. i M. G. (2) pozostawali w związku małżeńskim, odpowiedzialność skarżącej została ograniczona do majątku objętego wspólnością oraz umożliwiono jej złożenie wyjaśnień. Skarżąca kwestionowała jednak możliwość nadania wobec niej klauzuli wykonalności z uwagi na umowne wyłączenie wspólności ustawowej małżeńskiej już w 2000r.

Trafnie uznał Sąd Okręgowy, iż zarzut ten jest nieuzasadniony.

Zgodnie z art. 47 § 2 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 stycznia 2005 r., małżonkowie mogą powoływać się względem osób trzecich na rozszerzenie, ograniczenie lub wyłączenie wspólności tylko wtedy, gdy zawarcie przez nich umowy majątkowej oraz jej rodzaj były tym osobom wiadome.

Unormowanie art. 47 § 2 k.r.o. jest na tyle szerokie, że obejmuje wszelkie osoby trzecie, w tym również osoby będące wierzycielami jednego tylko z małżonków, uprawnione w myśl art. 41 k.r.o. do uzyskania zaspokojenia z majątku wspólnego. Z dyspozycji art. 47 § 2 k.r.o. należy zatem wyprowadzić wniosek, że pomimo umownego wyłączenia przez małżonków wspólności ustawowej wierzyciel, wymieniony w art. 41 k.r.o., który nie wiedział o umowie, może dochodzić zaspokojenia z majątku, który byłby objęty wspólnością ustawową, gdyby nie była ona umownie wyłączona. Pomimo bowiem tego, że z mocy umowy majątkowej do majątku objętego dotychczas wspólnością ustawową, w następstwie jej wyłączenia, stosuje się przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 48 w związku z art. 42 k.r.o.), małżonkowie względem takiego wierzyciela nie mogą powołać się skutecznie na umowne wyłączenie tej wspólności. W tej więc sytuacji małżonkowie względem wspomnianego wierzyciela będą traktowani tak, jakby nadal pozostawali we wspólności ustawowej. W konsekwencji, małżonek dłużnika nie mógłby przeciwstawić się skutecznie żądaniu wierzyciela nadania klauzuli wykonalności w myśl art. 787 § 1 k.p.c., chyba, że wierzyciel powziąłby wiadomość o zawarciu przez małżonków umowy majątkowej i o jej rodzaju przed powstaniem wierzytelności względem małżonka będącego dłużnikiem. Decydująca jest przy tym, w myśl utrwalonego poglądu orzecznictwa, chwila powzięcia przez wierzyciela wiadomości o zawarciu umowy, a nie fakt zawarcia umowy przed powstaniem wierzytelności.

Umowne wyłączenie wspólności majątkowej nie stanowi zatem przeszkody do nadania tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, klauzuli wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, otrzymanie bowiem przez wierzyciela wiadomości o zawarciu umowy majątkowej i jej rodzaju umożliwia małżonkom skuteczne powoływanie się względem wierzyciela na wyłączenie tą umową wspólności ustawowej wtedy,

gdy otrzymał on taką wiadomość przed powstaniem wierzytelności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1980 r., III CZP 13/80, OSNCP 1980, nr 7-8, poz. 140).

W niniejszej sprawie sytuacja taka niewątpliwie nie nastąpiła. Skarżąca na rozprawie w dniu 28 października 2011 r. zeznała, że zawierając umowę kupna – sprzedaży mieszkania nie informowała notariusza o zawarciu umowy majątkowej. Również wierzyciel nie został poinformowany o umownym zniesieniu wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nadanie w trybie art. 787 kpc klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową nie może nastąpić w całkowitym oderwaniu od regulacji dotyczącej małżeńskiej umowy majątkowej z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i to w brzmieniu obowiązującym w dacie powstania tytułu wykonawczego. Wskazać należy, iż przepis art. 5 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy # Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 162/1691) stanowi, że przepisy dotychczasowe stosuje się m.in. do wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązanie jednego małżonka powstałe przed wejściem w życie ustawy.

Należy zatem uznać, że żadna z okoliczności podnoszonych w zażaleniu nie uzasadnia uznania, iż klauzula wykonalności przeciwko skarżącej została nadana wadliwie. Zarzut małżonki dłużnika, iż art. 47 § 2 k.r.o. dotyczy wyłącznie stosunków cywilnoprawnych wynikających z czynności prawnych nie znajduje uzasadnienia ani w treści przepisu, ani też w przyjętej jego wykładni.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał zażalenie za bezzasadne i oddalił je na mocy art. 385 w zw. Z art. 397 § 2 kpc.

R.S.